

2

Kehveli-kerhon ohjaaminen

Kehveli-kerhon ohjaaminen

2.1

Kehveli-kerhon toiminnan aloittaminen

Ohjaajaksi ryhtyminen

2.1.1

Kehveli-kerhon ohjaajaksi voi ryhtyä kuka tahansa karjalaisuudesta ja lasten kanssa toimimisesta kiinnostunut henkilö. Kehveli-kerhon ohjaajilta ei edellytetä mitään erityistaitoja, vaan jokainen voi lähteä ohjaamaan kerhoa omista lähtökohdistaan käsin. Vain mielikuvitus on rajana sille, mitä toimintaa kerhonohtaja haluaa lapsille järjestää ja millä keinoin siirtää karjalaista kulttuuria lapsille.

Ohjaajien tulisi olla iältään vähintään 14-vuotiaita. Yläikärajaa ohjaajana toimimiselle ei ole. Eri ikäiset ohjaajat tekevät kerhoista varmasti persoonallisesti oman näköisiä; nuoruuden into ja kypsempi elämäkokemus ovat kumpikin arvokkaita lähtökohtia ohjaajaksi ryhtymiselle.

Ohjata voi yksin tai ohjaajaparin kanssa. Lisäksi kerhoon voi kutsua ”vieraileviksi tähdiksi” oman seuran jäseniä tai muita vierailijoita, jotka voivat vaikkapa opettaa piirakan paistoa, tarinoita, opettaa kyykkää jne.

Ohjaajan ja seuran yhteistyö

2.1.2

Omalta seuralta ja sen jäseniltä voi pyytää apua kerhon arkeen liittyviin kysymyksiin. Seura tarjoaa ”kodin” kerholle eli seuralla on velvollisuus tarjota apua ja taloudelliset puitteet kerhon toiminnalle. Seuran on hyvä valita joukoistaan Kehveli-yhteyshenkilö, joka toimii linkkinä seuran ja kerhonohtajan välillä. Kerhon pyörittämisen päävastuu on kuitenkin ohjaajalla.

Kerhonohtaja saa tukea myös Karjalaiselta Nuorisoliitolta, joka tuottaa materiaaleja ja järjestää koulutuksia. Lisäksi Nuorisoliiton toimistolta voi kysyä apua kerhon pyörittämiseen liittyviin kysymyksiin.

Seuran ja

Kehveli-yhteyshenkilön tehtävät

- Kerhon perustamisen käytännön järjestelyistä huolehtiminen (esim. ohjaajan ja tilan hankkiminen)
- Kerhon taloudesta huolehtiminen yhdessä kerhonohtajan kanssa
- Kerhonohtajan avustaminen ohjaajan toiveiden mukaisesti, esimerkiksi kerhon mainostaminen
- Kerhomateriaalien hankkimisen tavasta sopiminen ohjaajan kanssa
- Mahdollisen virkistystoiminnan järjestäminen ohjaajalle

Ohjaajan tehtäviä ovat

- Kerhon markkinointi yhdessä seuran kanssa, kerhoon ilmoittautumisten vastaanotto
- Kerhon ohjaaminen, toiminnan suunnittelu ja toteutus
- Kerhotapaamisten esivalmistelut
- Materiaalien ja välineiden hankinta seuran kanssa sovitulla tavalla
- Kerhotilan siisteydestä huolehtiminen kerhotapaamisen loputtua
- Sijaisen hankkiminen tai kerhotapaamisen peruminen, mikäli ohjaaja sairastuu tai tulee muu este
- Tiedotteiden laatiminen ja niiden sekä maksukuittien toimittaminen kerholaisten vanhemmille
- Kerhon toiminta-ajatuksesta, toiminnasta ja kerhon tulevaisuuden suunnitelmista tiedottaminen vanhemmille tai vanhempainillan järjestäminen
- Kerhotoiminnan alkamisesta tiedottaminen vanhemmille
- Yhteydenpito seuraan ja Karjalaiseen Nuorisoliittoon tarvittaessa

Kerhotila

Mikäli seuralla ei ole käytettävissä kerholle sopivaa tilaa voi sitä kysyä oman kunnan nuorisotoimistosta. Tiloja voi kysyä lisäksi kouluilta, seurataloilta, taloyhtiöiden kerhohuoneista, seurakunnista jne. Kerhotilaksi sopii melkein mikä tahansa tila, kunhan se on turvallinen ja tarpeeksi iso kerhoa varten. Kerhon ulkoilutilaksi käy vaikkapa läheinen puisto, koulun piha tai urheilukenttä.

Yleensä tilavaraukset tehdään vuodeksi kerrallaan. Tila kannattaa varata aina samaksi ajankohdaksi, jottei syntyisi vääriä käsityksiä kerholaisten ja heidän vanhempiansa kanssa. Kerhotapaamisen ajankohta tulee sopia sellaiseksi, että se sopii kerhonohtajalle koko vuoden ajan.

Mahdollisuuksien mukaan kannattaa pohtia tilan sijaintia. Voivatko alueen lapset kulkea itse kerhoon vai tarvitaanko vanhemmilta kuljetusapua? Aikainen ilta-päivä sopii kerhon ajankohdaksi vain silloin kun lapset voivat itse kulkea kerhoon ja sieltä pois. Mikäli vanhemmat kuljettavat lapset kerhoon tulee sen alkaa aikaisintaan alkuillasta.

Mikäli tilasta ei ole saatavilla omaa säilytystilaa Kehveli-kerholle tulee sopia kerhon ohjaajan kanssa, että hän tuo tullessaan ja vie mennessään kerhossa tarvittavat materiaalit. Komero tai vain muutama hyllykin komerosta riittää kerhon säilytystilaksi. Mikäli samaa tilaa käyttää paljon muitakin ryhmiä, kannattaa komeron tms. olla lukolla varustettu.

2.1.3

Kerhotoiminnan talous

Kehveli-kerhoa perustettaessa tulee tehdä kustannusarvio kerhon kuluista ja seuran tulee sopia kulujen hoitamisesta. Seuran tulee huolehtia kerhon käyttämän tilan mahdollisesta vuokrasta. Seura voi esimerkiksi järjestää tietyn määrärahan vuosittain tai puolivuositain kerholle. Kerhonohtaja suunnittelee hankinnat annetun määrärahan perusteella. Kustannusarviota tehdessä tulee ottaa huomioon kerhotapaamisten lukumäärä kaudessa ja kerholaisten arvioitu lukumäärä. Ohjaaja raportoi tehdyistä hankinnoista seuralle ja toimittaa kaikista hankinnoista kuitit kirjanpitoa varten.

Kerhosta syntyviä kuluja ovat

- Tilan mahdollinen vuokra
- Materiaalit, esimerkiksi askartelutarvikkeet ja leivonta-ainekset
- Kerhon retket. Mahdollisuuksien mukaan kerhot voivat tehdä retkiä. Kustannuksista osa, tai koko summa, voidaan periä osallistumismaksuina kerholaisilta
- Tiedotuskulut. Tiedottaa voi ilman kulujakin (ks. kohta tiedottaminen), jonkin verran rahaa voi varata esimerkiksi monistuskuluja varten
- Ohjaajan mahdollinen kulukorvaus, jollaista seura voi halutessaan maksaa
- Muut kulut. Yllättäviä menoja varten voi varata pienen summan

Rahaa kerhojen toimintaan voi hankkia esimerkiksi seuraavilla tavoilla

- Oman kunnan avustukset nuorisotoiminnalle, joita voi kysyä kunnan nuorisotoimistosta
- Muut apurahat
- Kerhon jäsenmaksu, jonka suuruus on seuran omassa harkinnassa
- Lahjoitukset
- Varainkeruun järjestämien yhdessä seuran tai kerholaisten vanhempien kanssa, esimerkiksi myyjäiset

Kerhomaksun kerääminen kerholaisilta luo taloudelliset puitteet kerhon toiminnalle ja sitouttaa kerholaiset samalla kerhon toimintaan. Kerhomaksun keräämistä mietittäessä tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Kerhotoiminnan kustannusarvio ja muu esim. seuralta tuleva rahoitus kerholle
- Kerhotapaamisten lukumäärä kaudessa, ja kerholaisten lukumäärä
- Annetaanko sisaralennusta jos samasta perheestä tulee kaksi tai useampi kerholainen
- Miten kerhomaksun maksaminen käytännössä järjestetään, esimerkiksi seuran pankkitilille kerhon omalla viitenumeraalla tai kerholle avatulle omalle pankkitilille. Ohjaaja voi myös kerätä kerhomaksut lapsilta ja tilittää ne seuralle.
- Etukäteen on päätettävä palautetaanko kerhomaksuja kesken kauden jos lapsi ei enää osallistu kerhoon. Hyväksyttävä syy kerhon lopettamiseen voi olla esimerkiksi pitkäaikainen sairaus tai muutto toiselle paikkakunnalle
- Kerhoa mainostettaessa on oltava jo selvillä kerhomaksun suuruus, josta on hyvä myös muistuttaa kun kerhoon ilmoitaudutaan. Aina uuden kerhokauden alkaessa ohjaaja tiedottaa vanhempia kauden kerhomaksusta ja toimittaa maksukuitit tai kerää maksut kerhossa

Monet Kehveli-kerhojen ohjelmaideoista ovat toteutettavissa aivan ilmaiseksi. Tervettä maalaisjärkeä ja kekseliäisyyttä käyttämällä voi kerhoa pyörittää pienelläkin rahamäärällä.

2.1.4

Tiedottaminen

2.1.5

Kehveli-kerhon markkinointi kannattaa aloittaa hyvissä ajoin, jotta tieto kerhosta saadaan mahdollisimman monelle lapselle ja perheelle. Yleensä alkusyksy ja vuoden alku ovat aikaa, jolloin hakeudutaan uusiin harrastuksiin.

Laadittaessa ilmoitusta tai mainosta kerhosta, tulisi siitä selvitä seuraavat seikat:

- Kehveli-kerhon toiminta-ajatus lyhyesti, eli mistä kerhosta on kysymys ja mitä kerhossa tehdään.
- Minkä ikäisille lapsille kerho on tarkoitettu
- Kerhomaksu
- Kerhon ajankohta ja kokoontumispaikka
- Järjestävän seuran nimi
- Kerhon ohjaajan nimi ja halutessa mahdollinen titteli, esim. Maija Meikäläinen kasvatustieteen opiskelija.
- Yhteystiedot, eli mihin voi ilmoittautua ja mistä saa lisätietoa. Mainittava myös ohjaajan yhteystiedot mikäli ilmoittautumisen hoitaa joku muu.

Ilmoitusta laatiessa kannattaa muistaa olla ”markkinointihenkinen” eli saada kerhon toiminta kuulostamaan houkuttevalta.

Mietittäessä paikkoja missä mainostaa kerhoa kannattaa käyttää mielikuvitusta. Tässä muutamia ehdotuksia:

- Koulujen ilmoitustaulut. Seura tai ohjaaja voi myös vieraila kouluissa esittelemässä karjalaista kulttuuria ja kertomassa samalla Kehveli-kerhosta
- Leikkipuistot, neuvolat, päiväkodit, ruokakaupat, kirjastot ym. paikat, joissa vierailee paljon lapsiperheitä ja, joissa on vapaasti käytettävissä oleva ilmoitustaulu
- Muistakaa markkinoida kerhoa myös oman seuran jäsenille, joilla voi olla kiinnostuneita lapsia tai lapsenlapsia, tuttavuuksia jne.
- Seuran koko jäsenistö kannattaa houkutellessa mukaan markkinointiin ja levittää tietoa kerhosta ”sana kiertämään” –menetelmällä
- Kerhotoiminnan aloittamista voi tarjota juttuaiheeksi paikallislehdille ja –radioille. Lehtien ilmaisille Menot -palstoille voi lähettää tiedot kerhosta, lehdet tosin eivät julkaise kaikkia tietoja ruuhkaisina aikoina.

Kerhon ryhmäkoko ja kerhoon ilmoittautumisen organisointi

2.1.6

Ennakoilmoittautuminen on välttämätöntä, jotta kerhoon ei tule liikaa osallistujia ja, jotta kerhon taloutta voidaan suunnitella. Viimeinen ilmoittautumispäivä on hyvä olla noin kaksi viikkoa ennen kerhon alkamista, jolloin voidaan vielä jatkaa markkinointia mikäli ilmoittautuneita ei ole tarpeeksi. Jos taas kerho osoittautuu suosituksi voidaan lapsia ottaa myös varasijoille. Paras henkilö ottamaan vastaan ilmoittautumiset on kerhon ohjaaja, mutta tarvittaessa ilmoittautumisen voi hoitaa myös yhteyshenkilö.

Kerhon koko riippuu kerhotilasta ja ohjaajan omasta arviosta sopivasta määrästä. Ryhmän enimmäiskoko on 20-25 lasta riippuen siitä minkä ikäisiä lapset ovat. Mitä pienempiä lapsia sitä pienempi ryhmäkoko. Ryhmän koon tulee olla sellainen, että toiminta on mielekästä niin ohjaajalle kuin lapsillekin.

Vanhempien ilmoittaessa lapsiaan kerhoon tulisi heiltä ottaa ylös seuraavat tiedot

- Lapsen nimi ja syntymäaika.
- Osoite ja puhelinnumero, josta vanhemman saa parhaiten kiinni varsinkin kerhon aikana.
- Lisätiedot, kuten sairaudet, lääkitykset ja allergiat.

Vanhemmille tulee lyhyesti kertoa alkavan kerhokauden suunnitelmista sekä mahdollisen kerhomaksun määräämistä ja maksun ajankohdasta.

Lähteet

- Karjalainen Nuorisoliitto ry: Rahaa toimintaan
- Karjalainen Nuorisoliitto ry: Toiminnan aloittaminen
- Kuikka, Sinikka: Ohjaamisen Onni – Varhaisnuorisotyön opas.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Toimiva kerho – Opas kerhotoimintaan

Kehveli-kerhon ohjaaminen

2.2

Minä ohjaajana

Millainen ohjaaja minä olen?

2.2.1

Kerhonohjaajan työkaluna on oma persoona

Kerhonohjaajan on hyvä välillä pysähtyä pohtimaan omia odotuksiaan ja tavoitteitaan ohjaamisen suhteen. Ohjaajahan tekee työtään omalla persoonallaan, käyttäen hyväkseen omia vahvuuksiaan ja erityistaitojaan. Toisaalta on myös asioita, joissa voisi vielä kehittyä ja aivan uusiakin juttuja voisi ehkä kokeilla. Aika ajoin ohjaajan tulee pohtia seuraavia kysymyksiä:

- Miksi haluan toimia ohjaajana? Mitä saan ohjaajana toimimisesta?
- Millaisia ovat minun odotukseni kerhon ja sen ohjaamisen suhteen?
- Missä olen hyvä? Mitä osaan jo?
- Missä voisinkin kehittyä? Haluanko oppia vielä uutta?
- Kestänkö epäonnistumisia?
- Osaanko antaa kiitosta itselleni kun onnistun?

Kysymyksiä voi keksiä itse lisää. Tällaisen itsepediskelun avulla voimme hahmottaa omaa minäkuvaamme ja niitä käsityksiä, joiden pohjalta toimimme. Omat arvot, asenteet ja minäkuva heijastuu ohjaajan tapaan toimia, minkä takia ne on hyvä tiedostaa. Terve itsetunto rakentuu hyvän itsetuntemuksen kautta, ja ihmisen, jolla on terve itsetunto on helpompi ottaa vastaan uusia haasteita ja oppia uutta.

Ohjaamisessa samoin kuin muussakin työssä taidot kasvavat pala palalta ja uudet taidot kasvavat vanhojen päälle. Itsetuntemus auttaa uuden oppimisessa, ja kun tiedostaa omat vahvuutensa voi alkaa rakentaa uutta. Omat tavat oppia uutta ja keinot kestää oppimiseen liittyvää epävarmuutta on myös hyvä tiedostaa.

Millaista on hyvä ohjaaminen?

2.2.2

Millainen on hyvä ohjaaja?

Seuraavassa on muutamia ajatuksia laadukkaasta kerhon ohjaamisesta:

1. Hyvä ohjaaja herättää kerholaisen mielenkiinnon tehtävään asiaan.

Toiminta on silloin mielekästä, kun sekä ohjaaja että kerholaiset kokevat yhteiset puuhut kerhossa mielenkiintoisiksi ja hauskoiksi. Hyvä ohjaaja siis kuulosteleo ryhmäänsä ja itseään kysyen: millainen toiminta meistä on mielenkiintoista ja hauskaa? Tämän materiaalin ohjelmaideat eivät ole tarkoitettut noudatettaviksi orjallisesti, vaan niistä voi valita omalle ryhmälle sopivat. Ohjaaja oppii tutustuttuaan ryhmäänsä valitsemaan omalle ryhmälle sopivat ohjelmaideat ja myös keinot, joilla kerholaiset voi parhaiten tutustuttaa uusiin asioihin.

2. Hyvä ohjaaja suunnittelee hyvin ennakkoon, mutta on valmis myös joustamaan.

Kerhotapaamiset sujuvat hyvin silloin, kun ohjaaja on paneutunut hyvin niiden suunnitteluun. Hyvä ohjaaja on kuitenkin myös joustava eli hän pystyy muuttamaan suunnitelmiaan jos ne eivät toimi. Kerhon arki on yllätyksiä täynnä, mihin on hyvä valmistautua toimintaa suunnitellessa. Jo aloitettuja askarteluja voi esimerkiksi jatkaa seuraavassa kerhotapaamisessa jos aikaa on kulu- nut suunniteltua pidempään. Jonkinlainen runko kannattaa kuitenkin kerhotapaamisille laatia.

3. Hyvä ohjaaja uskaltaa kokeilla uutta, eikä pelkää virheitä.

Kehveli-kerhon ohjaajalta ei edellytetä mitään erityis- taitoja. Kerhomateriaalin avulla kuka tahansa voi ryh- tyä kerhon ohjaajaksi. Kerhoa ohjatessaan voi tietenkin käyttää hyväkseen omia vahvuuksiaan, mutta ohjaajana toimiminen on myös tilaisuus oppia uutta. Kerhomate- riaalin ohjelmaideoita kannattaakin kokeilla rohkeasti, vaikka ne eivät olisikaan ennestään tuttuja. Kerholle voi ennakkoluulottomasti etsiä ohjelmaideoita myös muista materiaaleista.

4. Hyvä ohjaaja osallistuu toimintaan.

Hyvä ohjaaja toimii aktiivisesti lasten mukana, eli hän on täysillä mukana esim. askarteluissa ja leikeissä. Näyt- tämällä miten jokin asia tehdään menee oppi sitä paitsi paljon paremmin perille kuin vain puhumalla. Eräs suu- ri kasvattaja onkin sanonut ”On kaksi tapaa kasvattaa; keskustelu ja toiminta. Keskustelu on aloittelijan tapa.”

5. Hyvä ohjaaja muistaa kannustaa ja on joh- donmukainen

Kerholaisen onnistuttua, opittua jotain uutta tai vain ollessa hyvä kaveri toisille on ohjaajan tehtävä antaa kiitosta. Toisaalta silloin kun hommat eivät aivan mene toivotulla tavalla on kannustus myös paikallaan. Huo- nosta käytöksestä huomauttamistakin voi pehmentää antamalla samalla myös hieman kehuja esim. ”Olet reipas ja aikaansaava kerholainen, mutta nyt olisi aika rauhoittua piirtämään.” Kerhoa ohjatessa tulee tietenkin

myös tilanteita joissa pitää olla jämäpti, mutta negatiivi- senkin palautteen voi antaa rakentavasti. Tärkeintä sekä positiivisen että negatiivisen palautteen antamisessa on johdonmukaisuus.

6. Hyvä ohjaaja antaa jokaiselle mahdollisuu- den itseilmaisuuun.

Jokaisella kerholaisella on oikeus olla ryhmässä oma itsensä ja ilmaista itseään persoonallisesti omalla taval- laan. Ohjaajan velvollisuus on luoda sellaiset puitteet, joissa tämä tavoite toteutuu. Ohjaaja voi kannustaa ker- holaisia ilmaisemaan oma mielipiteensä. Hyvä ohjaaja näyttää omalla esimerkillään kuinka erilaisia tapoja toi- mia kunnioitetaan. Ohjaajan tulee heti tarttua mahdol- liisiin kiusaamis- ja syrjimistilanteisiin.

7. Hyvä ohjaaja kuuntelee.

Kuunteleminen ja kuuleminen ovat kaksi eri asiaa. Hyvä ohjaaja kuuntelee aktiivisesti eli pyrkii ymmärtämään mitä toinen sanoo ja eläytymään siihen. Hyvä ohjaaja ottaa kuulemansa todesta, näin hän viestittää: ”Sinun mielipiteesi on arvokas ja minä haluan kuunnella sinua”.

8. Hyvä ohjaaja muistaa kiittää myös itseään.

Ohjaajan tulee välillä pysähtyä myös antamaan kiitos- ta itselleen, varsinkin silloin, kun jokin vaikea tilanne on ratkennut hyvin tai kun on oppinut uuden taidon. Omasta jaksamisesta tulee myös huolehtia, ja apua voi tarvittaessa pyytää esim. omasta seurasta.

Virtaa ohjaamiseen! Jaksaminen ja motivaation säilyttäminen

Ohjaajana toimiminen voi joskus myös olla uuvuttavaa. Väsymyksen tai kyllästyksen iskiessä on aika pysähtyä hetkeksi ja ladata akkuja.

Jaksamisen kannalta tärkeää on, että löytää ja säi- lyttää motivaation eli syyn toimia ohjaajana. Jokaiselle ohjaajalle nämä syyt ovat yksilöllisiä. Seuraavassa on esitelty muutamia syitä miksi Kehveli-kerhon ohjaajana toimiminen on mukavaa ja mielekästä toimintaa.

- Kehveli-kerhot ovat mainio mahdollisuus siirtää rikasta karjalaista kulttuuria lapsille. Ohjaamalla Kehveli-kerhoa tutustutat lapsia karjalaisen kansankulttuurin kiehtovaan maailmaan sekä tarjoat samalla heille mahdollisuuden osallistua mielekkääseen ja laadukkaaseen harrastustoimintaan. Saattaapa siinä sivussa itsekkin oppia jotain uutta karjalaisuudesta ja karjalaisesta kulttuurista.
- Lasten kanssa toimiminen on palkitsevaa. Toki lasten kanssa toimiminen ajoittain aiheuttaa myös harmaita hiuksia, mutta ilo joka syntyy yhdessä toimimisesta palkitsee.

- Ohjaustyön kokemuksesta saattaa olla hyötyä kouluihin ja työpaikkoihin haettaessa. Työmarkkinoilla laaja kokemus on valttia ja myös vapaaehtoistyöt kannattaa kirjata ansioluetteloon. Halutessasi seurasi tai Karjalainen Nuorisoliitto kirjoittaa työtodistuksen ohjaamisesta. Nuorten Akatemiasta voi tilata myös Harrastustoiminnan opintokirjan, johon voi kerätä harrastus- ja vapaaehtoistoiminnan ansiot. Lue lisää osoitteesta www.nuortenakatemia.fi.
- Ohjaajalla on mahdollisuus osallistua myös oman seuran ja Karjalaisen Nuorisoliiton toimintaan. Kysy millaista muuta toimintaa omissa seurassasi järjestetään, ehkä sieltä löytyisi jotakin mielenkiintoista. Kysy myös Karjalaisen Nuorisoliiton kursseista ja valtakunnallisista tapahtumista, joissa voit tavata vaikkapa muita ohjaajia.

Mikäli kerhoa ohjaa yhdessä parin kanssa voi, ja kan- nattaa, purkaa vaikeat tunteet heti niiden synnyttyä. Kerhonohtajamiseen liittyvistä ajatuksista ja ongelmista

2.2.2

2.2.3

puhuminen toiselle ihmiselle helpottaa oloa ja saattaa tuoda ratkaisunkin johonkin ongelmaan. Yksin kerhoa ohjaavan tulee huolehtia, että myös hänelle löytyy joku juttukaveriksi. Jutella voi oman seuran Kehveli-yhteys-henkilölle tai muulle jäsenelle, naapuriseurau ohjaajalle tai omalle perheelle. Apua ja neuvoja voi aina kysyä myös Karjalaisesta Nuorisoliitosta.

Ohjaajapari voi yhdessä käydä virkistäytymässä vaikkapa puolivuositain. Yksin kerhoa ohjaavan kannattaa tiettenkin myös virkistäytyä ja seuraksi voi kutsua vaikkapa jonkin naapuriseurau ohjaajan. Omalta seuralta voi kysyä pientä rahallista avustusta virkistäytymistä varten.

Ohjaajana jaksamisessa auttaa myös se, että kokee kehittyvänsä paremmaksi ohjaajaksi. Uusien ohjelmaideoiden keksiminen ja kokeileminen taas estää kylästäytymistä. Karjalaisesta Nuorisoliitosta voi kysyä sen järjestämistä kurssista, joista osa on myös Kehveli-kerhonohjaajille sopivia. Sopivia esim. askartelukursseja voi kysyä myös vaikkapa kansalaisopistoista. Kurssimaksuihin voi pyytää avustusta omalta seuralta. Uusia ohjelmaideoita voi etsiä internetistä ja kirjastosta. Lista hyödyllisistä kirjoista ja linkeistä löytyy tämän materiaalin lopusta. Hyviä ohjelmaideoita voi kysyä myös toisilta ohjaajilta. Oman seuran jäseniä tai muitakin eri alan taitajia voi pyytää vierailijoiksi kerhoon.

Lähteet

- Kangasalan kansantanssijat ry: Ohjaajan opas
- Kuikka, Sinikka: Ohjaamisen Onni – Varhaisnuorisotyön opas.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Toimiva kerho – Opas kerhotoimintaan

